פרשת תולדות ❖ PARASHAT TOLDOT

פניני ר׳ יוסף כנאפו — פרשת תולדות

Pearls of R’ Yosef Knafo – Parashat Toldot

חלוקת העולמות · *The Worlds of Jacob and Esau*

ENGLISH EDITION *The Worlds of Jacob and Esau · Parashat Toldot*

> *“Isaac pleaded with the L-RD on behalf of his wife, because she was barren; and the L-RD responded to his plea, and his wife Rebekah conceived. But the children struggled in her womb, and she said, ‘If so, why do I exist?’ She went to inquire of the L-RD.”*
> **Genesis 25:21–22**

According to our Sages (Chazal), Jacob and Esau divided the worlds between them: this world (Olam HaZeh) belongs to Esau, and the World to Come (Olam HaBa) belongs to Jacob. Therefore, Jacob cannot derive pleasure from this world. The Sages offered many explanations as to how Jacob could still enjoy this world.

Chazal and Rashi explain that Jacob was the firstborn of conception; he preceded Esau in creation. “Go and learn from a narrow-necked tube. Put two stones in it, one after the other. The one that enters first will emerge last, and the one that enters last will emerge first. Thus, Esau, who was formed last, emerged first, and Jacob, who was formed first, emerged last. Jacob came to hold him back so that he would be the first in birth just as he was the first in conception.”

Jacob holds onto Esau’s heel to be the firstborn in birth as well. As is known, the firstborn inherits a double portion from his brother, and therefore Jacob wanted to emerge first in order to inherit the World to Come, for the World to Come is worth at least twice as much as this world.

R’ Yosef explains that the division of the worlds between Esau and Jacob was already established in their mother’s womb:

> *“Two nations are in your womb, Two separate peoples shall issue from your body; One people shall be mightier than the other, And the older shall serve the younger.”*
> **Genesis 25:23**

Jacob seeks and strives for the World to Come, a place outside of tangible reality. He seeks to emerge from his mother’s womb first; he knows there is a whole world outside. He rectifies the fact that Esau emerged first by later purchasing the birthright from him.

Esau, in contrast, sells the birthright for lentil stew:

> *“And Esau said, ‘Behold, I am at the point to die; and what profit shall this birthright do to me?’”*
> **Genesis 25:32**

Esau does not see what lies beyond this world, only death. He always belongs exclusively to this world, to the here and now. He realizes his mistake only after Jacob steals the blessings.

Jacob is occupied his entire life with the World to Come, with the world that is to arrive, and how to bring it about. Such is he, and such are his descendants.

> ״וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה׳ לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ ה׳ וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת ה׳.״
>
> **בראשית כ״ה, כ״א–כ״ב**

על פי חז״ל יעקב ועשיו חילקו ביניהם את העולמות, העולם הזה שייך לעשיו והעולם הבא שייך ליעקב. אי לכך יעקב איננו יכול להנות מהעולם הזה. חכמים הביאו תירוצים רבים כיצד בכל זאת יכול יעקב להנות מהעולם הזה.

חז״ל ורש״י מסבירים שיעקב הוא הבכור ליצירה, הוא קדם לעשיו. ״צא ולמד משפופרת שפיה קצרה תן בה שתי אבנים זו תחת זו הנכנסת ראשונה תצא אחרונה והנכנסת אחרונה תצא ראשונה. נמצא עשו הנוצר באחרונה יצא ראשון ויעקב שנוצר ראשונה יצא אחרון ויעקב בא לעכבו שיהא ראשון ללידה כראשון ליצירה״.

יעקב אוחז בעקב עשיו כדי להיות הבכור גם בלידה עצמה. הבכור כידוע יורש פי שניים מאחיו ולכן רצה יעקב לצאת ראשון כדי לרשת את העולם הבא. שהעולם הבא שווה לפחות פי שניים מהעולם הזה.

מסביר ר׳ יוסף כי החלוקה של העולמות בין עשיו ליעקב היתה כבר בבטן אמם:

> ״שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר.״
>
> **בראשית כ״ה, כ״ג**

יעקב מחפש וחותר לעולם הבא, מקום שהוא מחוץ לריאליה הממשית, הוא מחפש לצאת מבטן אמו ראשון, הוא יודע שיש עולם שלם בחוץ. את התיקון לעובדה שעשיו יוצא ראשון הוא מתקן בכך שהוא קונה ממנו את הבכורה לאחר מכן.

עשיו לעומתו מוכר את הבכורה בנזיד עדשים:

> ״וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוּת וְלָמָּה-זֶּה לִי בְּכֹרָה.״
>
> **בראשית כ״ה, ל״ב**

עשיו לא רואה את מה שיש מעבר לעולם, אלא רק את המוות. הוא שייך תמיד לעולם הזה בלבד, לכאן ועכשיו. הוא מבין את טעותו רק לאחר שיעקב גונב את הברכות.

יעקב עסוק כל חייו בעולם הבא, בעולם שעתיד להגיע ואיך הוא מביא אותו. כך הוא וכך צאצאיו.

ערך: חי כנפו

שַׁבָּת שָׁלוֹם!
SHABBAT SHALOM!

Edited by: Hai Knafo